

Broj: I-RP-1-22/11
Datum: 20.12.2011.
Novi Sad

**Opština Šid
Odeljenje za opštu upravu**

**Karadordeva 2
22240 Šid**

Pokrajinski ombudsman u skladu sa članom 33. stav 1. tačka 2. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu („Službeni list APV“ br. 23/02, 5/04, 16/05, 18/09-promena naziva) daje

Mišljenje

Izdavanje uverenja koja sadrže pojedine podatke upisane u matične knjige ili činjenice o ličnom stanju građana koje proizilaze iz tih podataka, od strane matične službe ne može biti uslovljeno podnošenjem dokumentacije koja ne utiče na podatke u matičnim knjigama. Za izdavanje uverenja o slobodnom bračnom stanju ne može se zahtevati da su ispunjeni uslovi za punovažnost braka koji su predviđeni Porodičnim zakonom.

Uverenje o slobodnom bračnom stanju treba da sadrži podatke iz matičnih knjiga, odnosno da potvrdi da je lice slobodnog bračnog stanja ili da nije slobodnog bračnog stanja.

Da bi brak sklopljen u inostranstvu bio punovažan u Republici Srbiji potrebno je da se ispune uslovi predviđeni Porodičnim zakonom, ali i da se ta činjenica upiše u matične knjige.

Zahtev za izdavanje uverenja o slobodnom bračnom stanju ne može se smatrati ujedno zahtevom za upis budućeg braka u matičnu knjigu venčanih, niti se može pretpostaviti da stranka to želi.

Zbog navedenog, Pokrajinski ombudsman u skladu sa članom 33. stav 1. tačka 2. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu („Službeni list APV“ br. 23/02, 5/04, 16/05, 18/09-promena naziva) upućuje sledeću

PREPORUKU

Opštinska uprava će prilikom rešavanja po zahtevu za izdavanje uverenja o slobodnom bračnom stanju primenjivati Zakon o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS“, broj 20/09) i podzakonske akte.

Opštinska uprava neće od podnosioca zahteva tražiti dodatnu dokumentaciju, nego će uverenje o slobodnom bračnom stanju izdati na osnovu podataka upisanih u matične knjige ili činjenice o ličnom stanju građana koje proizilaze iz tih podataka i na obrascu propisanom Uputstvom o vođenju matičnih knjiga i obrascima matičnih knjiga („Službeni glasnik RS“, broj 109/09, 4/10, 10/10, 25/11).

Образложење

Pokrajinski ombudsman je primio predstavku u kojoj je navedeno da podnosilac predstavke nije bio u mogućnosti da dobije uverenje o slobodnom bračnom stanju od matičara Opštine Šid, jer mu je ono bilo potrebno zbog toga što želi da zasnuje istopolnu zajednicu u Francuskoj.

U odgovoru Pokrajinskom ombudsmanu Opština Šid, odeljenje za opštu upravu, je navedeno da je za dobijanje uverenja o slobodnom bračnom stanju za zaključenje braka u inostranstvu državljanina/ke Republike Srbije sa stranim državljaninom/kom potrebno da podnosilac zahteva dostavi prostu fotokopiju izvoda iz matične knjige rođenih za buduću nevestu – budućeg ženika, kao i prostu fotokopiju pasoša za istu/og. Kao prilog je dostavljena fotokopija formulara uverenja koji za pravni osnov ima član 80. stav 1. Zakona o matičnim knjigama, član 161. Zakona o opštem upravnom postupku i član 293. Porodičnog zakona.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu je u odgovoru navelo da se uverenja izdaju na osnovu člana 80. stav 1. Zakona o matičnim knjigama, a da je obrazac propisan tačkama 138, 139 i 140 Uputstva o vođenju matičnih knjiga i obrascima matičnih knjiga. Takođe, navedeno je i to da su brak i uslovi za zaključenje braka uređeni Porodičnim zakonom, a za davanje mišljenja o primeni odredbi ovog zakona je nadležno Ministarstvo rada i socijalne politike.

Pokrajinski ombudsman je tokom postupka pribavio formulare za izdavanje uverenja o slobodnom bračnom stanju iz još dve matične službe sa teritorije AP Vojvodine.

Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno sledeće činjenično stanje:

Matične službe ne primenjuju novi Zakon o matičnim knjigama, kao ni Uputstvo o vođenju matičnih knjiga i obrascima matičnih knjiga prilikom izdavanja uverenja o slobodnom bračnom stanju, nego koriste formulare koji su važili po ranijim propisima. Od stranaka koje podnose zahtev za izdavanje uverenja se traži dokumentacija za oba buduća supružnika i bez toga nije moguće dobiti uverenje. Uverenja opštine Šid, kao i ostalih opština u čije formulare je izvršen uvid, sadrže i deo kojim se utvrđuje da za sklapanje braka imenovanog/e sa osobom sa kojom se sklapa brak ne postoje bračne smetnje i da su ispunjeni svi uslovi za punovažnost braka predviđeni Porodičnim zakonom. Uverenje o slobodnom bračnom stanju se ne izdaje osobama koje žele da

zasnuju istopolnu zajednicu u inostranstvu iako je to moguće u državi u kojoj želi da se zasnjuje zajednica, a lice nema interes da ta zajednica bude upisana i priznata u Republici Srbiji. Osobe koje žele da zasnuju istopolnu zajednicu, uglavnom, su svesne da ona ne može biti priznata po propisima Republike Srbije i da je Ustavom Republike Srbije propisano da se brak zaključuje na osnovu slobodno datog pristanka muškarca i žene pred državnim organom. Da bi brak sklopljen u inostranstvu bio upisan u matične knjige u Republici Srbiji potrebno je da postoji prijava za upis od strane lica koje su brak/zajednicu zasnovala ili drugih ovlašćenih lica, odnosno do upisa ne dolazi bez prethodne aktivnosti i preduzete radnje od strane ovlašćenog lica.

Član 76. stav 1. Zakona o matičnim knjigama uređuje da se, ako činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljana Republike Srbije nastale van njene teritorije nisu upisane u matične knjige koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, upisuju u matične knjige koje se vode po ovom Zakonu.

Član 76. stav 2. Zakona o matičnim knjigama propisuje da se prijava za upis činjenice iz stava 1. ovog člana podnosi preko diplomatsko-konzularnog predstavništva na čijem području je ta činjenica nastala ili neposredno nadležnom organu.

Član 80. stav 1. Zakona o matičnim knjigama propisuje da se na osnovu matičnih knjiga izdaju izvod iz matične knjige rođenih, izvod iz matične knjige venčanih i izvod iz matične knjige umrlih i uverenja koja sadrže pojedine podatke upisane u matične knjige ili pojedine činjenice o ličnom stanju građana koje proizlaze iz tih podataka.

Tačka 113. Uputstva o vođenju matičnih knjiga i obrascima matičnih knjiga kaže da se uverenje izdaje na zahtev lica na koje se ti podaci odnose, članu njegove uže porodice, usvojitelju ili staratelju, a drugim licima na način i pod uslovima utvrđenim zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti i zakonom koji uređuje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Tačka 114. Uputstva propisuje da se u zahtevu navode podaci upisani u matičnu knjigu, odnosno činjenice o ličnom stanju građana koje proizlaze iz podataka upisanih u matičnu knjigu, a koje uverenje treba da sadrži. U zahtevu se navodi i svrha izdavanja uverenja.

Tačka 115. Uputstva propisuje da uverenje koje se izdaje mora da sadrži samo podatke koji su upisani u matičnu knjigu, odnosno činjenice o ličnom stanju građana koje proizlaze iz podataka upisanih u matičnu knjigu do vremena izdavanja uverenja.

Tačka 140. Uputstva upućuje na Obrazac 9 na kome se uverenje izdaje.

Potrebno je da opštinska uprava u roku od 15 dana obavesti Pokrajinskog ombudsmana o tome na koji način je primenjena ova preporuka, odnosno koje radnje su preduzete u cilju njene primene i koje aktivnosti su planirane.

S poštovanjem,

**ZAMENICA
POKRAJINSKOG OMBUDSMANA**

Danica Todorov